

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Filius 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

In Cap. Filius 5.

S U M M A R I A.

1. Legatum rei aliena jure civili quatenus subsistat.
2. An idem obtineat jure Canonico.

Cap. hoc obscurum est, & variis Interpretum commentariis exagitur. Argumentum verò ejus tale est. Res aliena à testatore legata non potest à legatario teneri in vivo domino. Facti species hæc proponitur: Testator rem unius Ecclesiæ legavit cuidam Episcopo, sepulturæ suæ gratiâ. Filius testatoris, defuncto patre, eamdem rem repetiit ab Episcopo, ut priori Ecclesiæ restitueret, sed impetrare non potuit. Quæ de causa idem conquestus S. Pontifici hoc rescriptum rerulit, quòd, licet lege humanâ cautum sit, ut heres ad solvendum cogatur, ubi defunctus rem alienam legavit; tamen, quia magis lege divinâ vivimus, in jure videtur, ut res aliena Ecclesiæ alteri legata ab eodem retineatur, qui aliena restituere debuit. Tota difficultas hujus Cap. in eo vertitur, quare S. Pont. legis humanæ, id est, civilis meminerit, tamquam legi divinæ adversantis?

Ut autem explicatè omnia intelligantur, illud ex jure civili constat, testatorem non solum rem suam vel heredis sui, verum etiam rem alienam legare posse, ita ut hanc cogatur heres redimere & præstare legatario, vel, si non potest redimere, æstimationem ejus solvere legatario, § Non solum 4, Infr. De legat. & l. Non dubium 14, § fin. D. De legat. 3. Hoc tamen temperamento adhibito, dummodò testator sciverit rem esse alienam: nam si suam existimaverit, neque legatum, neque ejus æstimatio debebitur, per textum in l. Cum aliena 10, C. De legat. In testatore sciente hæc ratio redditur, quòd eo casu censetur testator expressè voluisse, ut vel res illa ab herede redimeretur, vel saltem, nolente domino rem suam vendere, æstimatio ejus præstaretur: in ignorante verò, quòd scilicet in dubio non præsumatur testator gravare voluisse heredem suum, ut rem alienam, vel ejus pretium solveret. Sunt enim, inquit Papinianus in l. Vnum ex familia 67, § si rem tuam 8, D. De leg. 2, magis in legandis suis rebus, quàm in alienis comparandis & onerandis heredibus faciliores voluntates; subaudi defunctorum. Atque hæc ignorantia præsumitur in testatore, §. Quod antequam

dixi §. & verius Inst. d. tit. & l. Verius 1, D. De probat. quippe scientia in dubio non præsumitur, sed ignorantia, c. 47. De R. l. lib. 6, Nisi legatarius sit ex conjunctis personis, aut uxor testatoris, aut etiam alius, cui verisimiliter testator legaturus fuisset, licet scivisset rem alienam esse, d. l. Cum aliena 10, & l. Prædix 6, C. De fideicom. Idque ob verisimilem testatoris voluntatem, quam in conjunctis, aliisque personis iudex æstimare debet ex rerum & personarum circumstantiis, l. Voluntati 7, C. De fideicom. In heredis re legata non distinguitur, sciens an ignorans eam alteri legaverit: d. l. Vnum ex familia 67, § si rem tuam.

Hæc itaque cum de jure civili ita obtineant & æquitati omninò consona fiat, mirum profectò videtur, cur S. Pont. hoc e. nost. contrarium videatur rescriptisse: imò verò ex alio loco juris Canonici probatur, rei alienæ legatum subsistere, ut est textus in can. Si Episcopus 1, XII. q. 5, Quare hujus cap. variæ interpretationes adferuntur à Dd. sicut videtur est hic apud Panormitan. & Covarr. sed quæ magis mihi probatur, hæc est; quòd scilicet hoc e. nost. nihil contra jus civile statuat, sed id tantummodò prohibeat, ne res aliena prætextu legati in vivo domino detineatur à legatario: quod enim nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest, l. 11. D. De R. l. Sed inquires, cur igitur lex civilis hic contraria dicatur legi divinæ? Ided, quòd juri divino adversetur rei alienæ detentio, in vivo domino; repugnat enim Decalogi præcepto septimo & ultimo. Quia verò falsâ interpretatione juris civilis se tuebatur Episcopus, existimans rei alienæ legatum aut ejus pretium indifferenter sive promiscuè contineri legato; ided justè hoc cap. refellitur non tam jus civile, quàm Episcopi temeraria opinio, ex juris civilis allegatione deducta. Cum præterea & ex juris civilis præcepto probare Episcopus tenebatur, rem Ecclesiæ à testatore sciente legatam fuisse, quod non præstitit Episcopus. Et hæc interpretatio omninò est recipienda, cum correctio jurium, quantum fieri potest, sit evitanda, l. Cum expediat 29, De elect. lib. 6, & l. un. C. De inoff. dotib. Alioqui necessariò hæc in re constituenda esset differentia inter jus Canoniceum & Civile, quod temerè admittendum non est.